

Sygn. akt IV Pz 38/19

POSTANOWIENIE

Dnia 7 października 2019r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie

IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym :

Przewodniczący : SSO Dorota Radaszkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2019r. w Olsztynie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa W. K., A. P., T. S. i J. Ż.

przeciwko P. B. by (...) Sp. z o.o. Spółka Jawna w A.

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Rejonowego w Giżycku z dnia 6 sierpnia 2019r., sygn. akt IV P 22/17 w przedmiocie oddalenia wniosku pozwanego o zwolnienie od kosztów sądowych w całości

postanawia : oddalić zażalenie

SSO Dorota Radaszkiewicz

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2019r. Sąd Rejonowy w Giżycku oddalił wniosek pozwanego o zwolnienie od kosztów sądowych w całości, w tym o zwolnienie od opłaty od apelacji, uznając, iż nie zostały spełnione przesłanki z art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Sąd uznał ponadto, że pozwana Spółka jest w stanie uiścić łącznie 120 zł. tytułem opłat od apelacji (4 x 30 zł.).

Na postanowienie to złożył zażalenie profesjonalny pełnomocnik pozwanego zarzucając naruszenie art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez uznanie, że Spółka posiada wystarczające środki finansowe i jest w stanie ponieść koszty sądowe w postaci opłaty od apelacji, podczas gdy sytuacja finansowa spółki, w szczególności brak środków finansowych na kontach spółki i zajęcie ich przez komorników uzasadnia przyznanie pozwanej zwolnienia od kosztów sądowych w całości;

- obrazę przepisów postępowania :

– art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, polegającą na przyjęciu, że na podstawie dokumentów przedstawionych przez skarżącego sąd mógł z pełnym przekonaniem ustalić stan majątkowy spółki i stąd wywieźć przekonanie, że spółka posiada środki na uiszczenie opłaty od apelacji, podczas gdy ocena załączonego do apelacji bilansu zysków i strat, w szczególności w zakresie de facto braku środków finansowych na kontach spółki, nie dawały podstaw do dokonania powyższego;

- art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że strona pozwana (w treści tego zarzutu błędnie wskazano „strona powodowa”) nie wykazała faktu braku wystarczających środków na uiszczenie opłaty od apelacji, podczas gdy

z dowodów w niniejszej sprawie oraz z doświadczenia życiowego wynika, że Spółka nie posiada środków pieniężnych na poniesienie przedmiotowej opłaty.

Mając na uwadze powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i orzeczenie zgodnie z jego wnioskiem, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje :

Zażalenie jest bezzasadne.

Zaskarżone postanowienie zostało wydane po rozpoznaniu wniosku pozwanego o zwolnienie od kosztów sądowych w całości (w tym od opłaty od apelacji) w ramach instytucji przewidzianej art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2018, poz. 300 ze zm.).

Art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w brzmieniu do 20 sierpnia 2019r. stanowił, że sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność sądową, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

Sąd I instancji przyjął, że pozwany nie wykazał, że „nie ma dostatecznych środków” na uiszczenie kosztów sądowych.

Stanowisko to jest jak najbardziej prawidłowe. Raz, że w zarzutach zażalenia pozwany reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika powołuje się na dokument („bilans zysków i strat”), który faktycznie nie został dołączony do apelacji, zarzucając jednocześnie sądowi niewłaściwą ocenę tego dowodu – co czyni ten zarzut całkowicie niezrozumiałym i bezpodstawnym; a dwa - faktycznie dołączony do apelacji dokument w postaci zawiadomienia o wszczęciu przeciwko spółce egzekucji z dnia 27 czerwca 2019r. (k.426 akt sprawy) został przez sąd I instancji prawidłowo oceniony jako dowód, za pomocą którego pozwany nie wykazał przesłanki z art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Trafnie Sąd przyjął – co podziela Sąd odwoławczy, że na podstawie tylko tego jednego dowodu przedstawionego przez pozwanego nie ma możliwości ustalenia rzeczywistej sytuacji finansowej spółki, która uniemożliwia pozwanej uiszczenie opłaty sądowej w łącznej kwocie 120 złotych.

Podkreślenia wymaga, że oceniając przesłanki z art. 103 omawianej ustawy, to pozwany ma „wykazać” Sądowi, że „nie ma dostatecznych środków” na uiszczenie opłat sądowych, a nie sąd ma poszukiwać dowodów - kierować się zasadami doświadczenia życiowego w świetle zarzutu pozwanej, aby przyznać takie zwolnienie stronie będącej spółką prawa handlowego. Zasadą procesu cywilnego jest bowiem obowiązek uiszczania kosztów sądowych przez strony, a odstępstwa od tej zasady są uregulowane ustawowo poprzez określenie przesłanek , które należy spełnić, aby sąd przyznał zwolnienie od kosztów sądowych. Nie ma bowiem żadnych racjonalnych podstaw ku temu, aby osoba prawna działająca na rynku miała nie uiszczać kosztów sądowych, a mieli to czynić tylko inni uczestnicy procesów sądowych (w stanie prawnym na datę wydania zaskarżonego orzeczenia), czasami znajdujący się w trudnej sytuacji majątkowej, rodzinnej itp. Wskazać należy skarżącemu, że o stanie finansów podmiotu gospodarczego świadczą dowody z dokumentów finansowych spółki, co wydaje się że jest wiadome pozwanemu jako podmiotowi wpisanemu do KRS.

Prawidłowo Sąd I instancji nie przyznał stronie pozwanej zwolnienia od kosztów sądowych, skoro przedstawiła swój stan finansowy wyrywkowo.

Wskazać należy bowiem dodatkowo pozwanej, że także trafnie Sąd I Instancji podkreślił w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, iż posiadanie środków związanych z dostępem do sądu, czy też uczestnictwem w procesach sądowych zainicjowanych przeciwko przedsiębiorcy jest związane z obowiązkiem planowania wydatków związanych z działalnością gospodarczą, który to obowiązek również powinien uwzględniać potrzebę posiadania środków

finansowych na prowadzenie procesu, traktując je równoważnie z innymi obowiązkami finansowymi – (tak również w V CZ 63/16 - postanowienie SN - Izba Cywilna z dnia 19-10-2016.).

Dodatkowo osoba prawna ubiegająca się o zwolnienie od kosztów sądowych jest zobligowana nie tylko przytoczyć fakty, mające przemawiać za uwzględnieniem wniosku, ale również spoczywa na niej ciężar wykazania tych faktów. Prezentowane w tym zakresie środki dowodowe powinny być dostosowane do konkretnej osoby prawnej, przedstawiać jej sytuację z należytą starannością, z zachowaniem zasady lojalnej współpracy z sądem i umożliwiać kompleksową i rzetelną ocenę sytuacji majątkowej takiego podmiotu – tak w uzasadnieniu do postanowienia SN-Izby Cywilnej z dnia 18.01.2017r., VCz 84/16. Tymczasem pozwana spółka w sprawie niniejszej reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika w treści zarzutów zażalenia powołuje się na dokument, którego faktycznie nie dołączyła do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

Podkreślenia wymaga ponownie, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych, stanowiąca pomoc państwa dla podmiotów, które ze względu na trudną sytuację materialną nie mogą ponieść tych kosztów ma charakter wyjątkowy. Dlatego przejściowe trudności materialne związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, co do zasady, nie stanowią podstawy do zwolnienia od kosztów sądowych. Posiadanie środków finansowych zapewniających dostęp do sądu stanowi element działalności gospodarczej, a co za tym idzie, związane z tym koszty sądowe przedsiębiorca powinien uwzględnić w racjonalnym planowaniu wydatków związanych z tą działalnością, traktując je równoważnie z innymi obowiązkami finansowymi – tak również w innym postanowieniu Sądu Najwyższego Izby Cywilnej z dnia 26.04.2017r., I Cz 49/17.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji z mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

SSO Dorota Radaszkiewicz